

درس نهم: نام آوران دیروز، امروز، فردا

درس دهم: نام نیکو

درس یازدهم: نقش خریدمندان

درس دوازدهم: درس آزاد (فرهنگ بومی ۲)

فصل چهارم

نام آوران

درس نهم

نام آوران دیروز، امروز، فردا

املا و دانش زبانی

با توجه به متن درس، کلمه‌های گروه «الف و ب» را با هم ترکیب کنید و واژه‌ی جدید بسازید.

واژه‌های جدید

گروه الف:

خوش سپاس نام کتاب پر خدا

گروه ب:

امید فروش آدر حافظ نما گزار

با توجه به متن درس، از روی بندی که درباره‌ی «نام آوران امروز» صحبت کرده است، یک بار بنویسید.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

جدول زیر را کامل کنید.

جمله‌ی گسترش یافته	جمله‌ی کوتاه
سام جوانی زورمند را با قامتی بلند و مویی سپید دید.	
	حیات قصر پر از گل بود.
در دشتی بزرگ، پروانه‌ای با بال‌های زیبا و خوش آب و رنگ زندگی می‌کرد.	

۱ به نشانه‌هایی که زیر آنها خط کشیده شده، توجه کنید.

جمله‌ی اول: هر کدام در گوشه‌ای از کتاب فروشی سرگرم تماشا و خواندن بخش‌هایی از کتاب شدیم .

جمله‌ی دوم: ناگزیر ، کتابم را بستم و به آقای فرهنگ تحویل دادم.

جمله‌ی سوم: چه کسانی این همه کتاب را می‌خوانند؟

جمله‌ی چهارم: تو چه گل سرخ زیبایی هستی !

هریک از این نشانه‌ها به شما کمک می‌کند تا متن را با لحن مناسب بخوانید و آن را بهتر درک کنید.

۲ با توجه به جمله‌ها و نشانه‌های بالا، جدول زیر را کامل کنید.

کاربرد	نام نشانه	شکل نشانه	
			جمله‌ی اول
			جمله‌ی دوم
			جمله‌ی سوم
			جمله‌ی چهارم

یکی از موضوع های زیر را انتخاب کنید و با استفاده از «روش مقایسه»، سه بند درباره ی آن بنویسید.

- شبیهی دفاع از میهن در زمان گذشته و امروز ■ شبیهی دید و بازدیدهای نوروزی در گذشته و امروز
- وسیله ی گرم کردن خانه ها در گذشته، امروز و فردا ■ وسایل سفر در گذشته، امروز و فردا
- نوع بازی های کودکان در روزگار گذشته و امروز

موضوع:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

A large rectangular writing area with a light blue border and decorative floral patterns on the left and right sides. The interior is divided into five horizontal sections by dotted lines, with a solid line at the bottom.

توجه:

هنگام مقایسه کردن دو چیز:

ویژگی هر یک را جداگانه ذکر کنید.

شباهت‌های آنها را بیان کنید.

تفاوت‌های آنها را بیان کنید.

علت‌های برتری یکی را بر دیگری بنویسید.

نوشته‌ی خود را در پایان، جمع بندی کنید.

نام نیکو

درس دهم

املا و واژه‌آموزی

۱ با توجه به متن درس، جاهای خالی را پر کنید.

استاد با نگاه‌های ، هزمنندی او را می‌دید و می‌کرد، اما
..... بود که به جان شاگردش نیفتد. سال‌ها بعد محمود فرشچیان،
استادی هزمنند و در نقاشی شد و شهرت جهانی یافتند.

۲ متن درس را با دقت بخوانید و واژه‌هایی را که از دو کلمه یا بیشتر تشکیل شده است،

بنویسید.

	یعنی		هیجان + انگیز
	یعنی		تقلّر + آمیز
	یعنی		غم + انگیز
	یعنی		+ آمیز
	یعنی		+ انگیز

درک متن

الف) متن زیر را با دقت بخوانید.

روزی روزگاری مردی زندگی می کرد که دروغگو بود. او هر جا می رفت دروغ می گفت. همیشه دوستان و نزدیکانش به او می گفتند که دست از این کار ناپسند بردارد؛ ولی او در جواب می گفت: «کی گفته که من دروغ می گویم؟ من راستگوترین آدم دنیا هستم!» روزی در یک مهمانی که مرد دروغگو هم مهمان بود، چند دوست کنار هم نشسته بودند و از هر دری می گفتند و می شنیدند. یکی از آن میان گفت: «چند روز است که در بازار شهر زعفران زیاد و ارزان شده. هرکس زعفران نیاز دارد، بهترین وقت خرید آن است!» مرد دروغگو ناگهان گفت: «در بازار که زعفران نیست. یک مثقال هم پیدا نمی شود!» مرد زعفران فروش گفت: «مگر می شود؟ کار من زعفران فروشی است». مرد دروغگو با تمسخر گفت: «شاید آنچه تو می فروشی زردچوبه است، نه زعفران!» زعفران فروش با ناراحتی گفت: «می خواهی بگویی من دروغگویم، من دیگر اینجا نمی مانم.»

صاحب‌خانه، زعفران‌فروش را آرام کرد. یک دفعه شخصی از میان جمع گفت: «من که می‌گویم هیچ کس در این جمع دروغگو نیست. چون آدم دروغگو، ته کلاهش سوراخی دارد!» مرد دروغگو تا این حرف را شنید، کلاهش را از سر برداشت و مشغول نگاه کردن به آن شد. همه گرم نگاه کردن و خندیدن به او شدند. مرد دروغگو کلاه را بر سر گذاشت، در حالی که از خجالت رنگ به رو نداشت.

ب) با توجه به متن، به سؤالات زیر پاسخ دهید.

۱ چرا مرد دروغگو گفت در بازار زعفران نیست؟

.....

۲ چرا شخصی از میان جمع گفت که هیچ کس در این جمع دروغگو نیست، چون آدم دروغگو ته کلاهش سوراخ دارد؟

.....

۳ چرا مرد دروغگو به سرعت کلاه را از سر برداشت و مشغول نگاه کردن به آن شد؟

.....

۴ چرا در پایان، مرد دروغگو خجالت کشید؟

.....

پ) برای متنی که خواندید یک عنوان مناسب انتخاب کنید.

.....

نقش خردمندان

املا و دانش زبانی

۱ با توجه به متن درس، واژه‌هایی که حروف زیر را دارند، در جاهای مشخص شده، بنویسید.

						ح
						ه

۲ واژه‌ی میانی واژه‌های زیر را از متن درس پیدا کنید و بنویسید.

نویسنده		خواجه نصیرالدین توسی
شد		کتاب‌ها
فرو افتاد		صدای
آغاز		حرکتی
داشتمندان		برای

۳ در جمله‌های زیر، به جای واژه‌های مشخص شده، واژه‌ی مناسب دیگری بنویسید.

❁ خواجه نصیر با خود گفت: «جامعه برای **حفظ** (.....) خود به سه چیز نیازمند است.»

❁ خواجه نظام‌الملک در شهر ری رصدخانه‌ای ساخت که دانشمندان در آنجا به **تحقیق** (.....) پرداختند.

❁ در آسمان علم و فرهنگ ایران، ستاره‌های **پرفروغ** (.....) فراوانی می‌توان یافت.

❁ او در دوازده شهر مهم، مدارس شبانه‌روزی **تأسیس کرد** (.....).

درک متن

الف) متن‌های زیر را بخوانید.

۱. گل‌های قرمز که انار می‌شود من همین طور می‌مانم که آخر چه طوری خدایا آخر چه طوری از هیچ چیز همه چیز درست می‌کنی
کنار باغچه می‌نشینم یک مشت خاک برمی‌دارم و می‌گویم آخر قرمزی انار از کجای این خاک درمی‌آید شیرینی و قیافه‌ی قشنگش از کجا، یک خاک و این همه رنگ این همه بو این همه طعم
خدایا به یادت می‌افتم حتی با دیدن دانه‌های سرخ انار

۲. گل‌های قرمز که انار می‌شود، من همین طور می‌مانم که آخر چه طوری؟ خدایا! آخر چه طوری از هیچ چیز، همه چیز درست می‌کنی؟
کنار باغچه می‌نشینم یک مشت خاک برمی‌دارم و می‌گویم: «آخر قرمزی انار از کجای این خاک درمی‌آید؟ شیرینی و قیافه‌ی قشنگش از کجا؟ یک خاک و این همه رنگ، این همه بو، این همه طعم!»
خدایا به یادت می‌افتم، حتی با دیدن دانه‌های سرخ انار.

ب) کدام یک از متن‌ها را بهتر فهمیدید؟ چرا؟

.....

.....

.....

.....

.....

.....

پ) متن زیر را بخوانید و نشانه گذاری کنید.

مردی تخم عقابی پیدا کرد و آن را در لانه‌ی مرغی گذاشت جوجه عقاب با بقیه‌ی جوجه‌ها از تخم بیرون آمد و با آنها بزرگ شد در تمام زندگیش او همان کارهایی را انجام داد که مرغ‌ها می‌کردند برای پیدا کردن کرم و حشرات زمین را می‌کند و قدقد می‌کرد و گاهی هم با دست و پا زدن بسیار کمی در هوا پرواز می‌کرد

سال‌ها گذشت و عقاب پیر شد روزی پرنده‌ی باعظمتی را بالای سرش بر فراز آسمان دید و با خود گفت «چه باشکوه این همه زیبایی این همه قدرت»

سپس از همسایه‌اش پرسید «این کیست» همسایه‌اش پاسخ داد «این عقاب است سلطان پرندگان او متعلق به آسمان است و ما زمینی هستیم»

A large rectangular box with a light blue border and decorative floral patterns on the left and right sides. Inside the box are five horizontal dotted lines for writing.

توجه:

- داستان را با حفظ ترتیب رویدادها، در ذهن خود مرور کنید. 🌻
- زمان، مکان و شخصیت‌های داستان را در خلاصه‌نویسی، حفظ کنید. 🌻
- پیام داستان را در بند پایانی، جمع‌بندی کنید. 🌻
- نشانه‌های نگارشی را در جای مناسب استفاده کنید. 🌻

درس آزاد

درس دوازدهم

(فرهنگ بومی ۲)

املا و دانش زبانی

Blank writing area with horizontal dotted lines for handwriting practice.

A large white rectangular area containing 18 horizontal dotted lines, intended for writing or drawing.

Handwriting practice area with 18 horizontal dotted lines on a white background.

۱ از روی سرمشق زیر، خوش خط و زیبا بنویسید.

ای ایران ای سرای امید بر بامت سپیده دمید

راه ما راه حق، راه بهروزی اتحاد اتحاد رمز پیروزی

۲ مانند نمونه، اصلی‌ترین بخش جمله را مشخص کنید.

چو فرزند را دید، مویش سپید بشد از جهان، یلکسره نا امید

دانشمندان با تکیه بر لطف پروردگار و تلاش بسیار، ایران را به اوج عظمت و سربلندی رساندند.

بخندند بر من، همان جهان از این بچه در آشکار و نهان

کتاب‌ها در قفسه‌های کتاب‌خانه خیلی منظم و خوش‌نما، چیده شده بودند.

با توجه به تابلوهای راهنما، جاهای خالی را پر کنید.

